

1924 AUG 31

Közegészségügy

Az utcák takarításáról.

Budapest székesfőváros a háborút megelőző években valóságos világvárossá fejlődött s egyike volt Európa legjobban tisztántartott nagyvárosainak. A városhygiene fenntartásának egyik legfontosabb, de egyúttal legtöbb költséggel járó feladata az utcák, terek állandó takarítása. Az utcákon felgyülemelő port, szemetet a szél és a forgalom a levegőbe sodorja, a mi a város levegőjét, a mely a kéményekből kiszálló korom, füst miatt amugy sem mondható kifogástalannak, még jobban szennyezi. Az utcaszemét minősége főleg az utca burkolatának minőségétől függ s különösen a burkolat leváló, finom törmeléke, a mely belélegezve a légutak nyálkahártyáját sérti, veszedemes a közegészségügy szempontjából. A nyálkahártya sérülései nyitott kapuk, a melyeken a belélegzett kócsirák a szervezetbe juthatnak. Ellenére annak, hogy komoly statisztikák szerint az utcaseprők között sem pusztul el több ember tüdővészben, mint a más foglalkozásuk között, mégis az utcatakarítás elhanyagolását súlyos közegészségügyi ártalomnak kell minősítenünk.

Az utcai szemét szerves és szervetlen anyagokból áll. A szerves rész, az utcaszemétnek kb. 50 százaléka ádati eredetű ürülék, a szervetlen pedig por, burkolat-törmelék, papírhulladékok, üvegdarabok, fadarabok halmaza.

Az utcák naponkénti alapos takarítására ma már minden nagyobb városban nagy gondot fordítanak s azt legtöbb helyen gépekkel végzik el. Ezeknek a gépeknek az utcákat zajtalanul és porkeltés nélkül kell felsöpörniök. A jól szerkesztett gépek mindent elvégeznek, kivéve a szemét összeszedését, a mi pedig fontos volna, mert a szél és a forgalom az összesepert szemetet sokszor megint széthordja, mielőtt kézi erővel összeszednék. A forgalmasabb utcákat ezenkívül napközben is állandóan takarítják. Az utcák tisztántartásához tartozik még azok időközönkénti locsolása, mosása, valamint télen a lecsott hőtömeg eltakarítása is, a mely utóbbi főleg rendkívüli munkaerők alkalmazásával végeztetik el.

A székesfővárosban 4.812.920 m² területet kell állandóan tisztántartani s ezt a

köztestiszasági hivatal kb. 1300 alkalmazottal végezteti el. Az utak burkolata legnagyobb részben gránit, trachyt, bazaltkocka (2.856.458 m²), a melyeknek elmálásából keletkező por a legveszedelmesebb az egészségre és csak sokkal kisebb területen van a legjobban takarítható aszfalttal fedve (686.826 m²). Ezen a nagy területen összegyülemelő szemét mennyiségéről fogalmat alkothatunk, ha tudjuk, hogy 1909. évben 540.760 q. szemetet szedtek össze az utcákon, tehát 1 m²-ről 65 kg.-ot, egy-egy lakásra számítva pedig 12 kg.-nyit. Az 1920. évben a városban felgyülemelt házi szemét kihordására 77.962, az utcaszemét eltávolítására 34.702 fuvarra volt szükség. Ez a nagy munka, a melyhez azonban olyan fontos közegészségügyi érdekek fűződnek, 1920-ban 71.862.744 K költséggel volt elvégezhető.

A békeévek olyan mintatisztaságu Budapesti utcái ma már, sajnos, úgy a rossz pénzügyi viszonyok következtén takarékoság, mint a közönség felegyelmének meglazulása miatt éppen nem mondhatók kifogástalanoknak. Különösen nyáron érezhető az utcák mosásának hiánya, a mit az újabb időkben erőszakolt lófogatu és gépjármű-öntözőkocsik működése pótolni nem képes. Sokkal helyesebb volna a békeidők jól bevált módszerére az utcáknak tömlővel való öntözésére, mosására visszatérni, még akkor is, ha az a vízhiány miatt csak